ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. Претплата је 400 К на год., 200 К на пола године, а 100 К на четврт год. Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ д. друштво.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“ Нови Сад. А новац за претплату на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Рукописи се не враћају.

Издавалац „Застава“ д. друштво.

Број 28. Нови Сад, у уторак 8. фебруара 1921. Година LII.

Немачка и ратна отштета.

По решењу париске конференције премијера антантских великих сила Немачка ће имати да плати у име ратне отштете 226 милијарди марака у злату, и то у току 42 године. По себи се разуме, да немачки политички кругови ни најмање нису задовољни са оволиком свотом, а цела немачка штампа ударила је у таку кукњаву, као да ће Немачка за најкраће време морати пропасти, ако оволико буде морала да плати. Немачки листиви веле, да је ово претерана отштета, јер штета коју су Немци проузроковали у овом рату другим народима, не може бити тако велика, као што је то антанта одредила. Исто се тако Немци туже, да ће цео немачки народ морати по века да кулучи и да ради само да би отплатио ову ратну отштету.

Што Немци сада толико кукају, то нам је потпуно разумљиво. Они свакако овим својим јадиковањем желе, да им се снизи она новчана глоба, коју имају да плате за своја злочинства у прошлом рату. Но чини се, да ће слабо успети овим својим кукањем и јадиковањем, јер цела европска штампа потпуно се слаже у томе, да је ова ратна отштета тачно и стручњачки одмерена и да се Немачка ни на који начин неће и не сме извући испод својих новчаних обавеза.

Немачка данас говори о некој увиђавности и хуманизму. А где је била та увиђавност и хуманизам пре светског рата и за време овог рата? Зар су Немци према икоме и ичему имали обзира? По века се цео немачки народ спремао за овај прошли светски рат и жртвовао све за њега. Немци су били они, који су хотимице и силом изазвали овај рат. Они су баш били ти, код којих је било најмање увиђавности и хуманизма и који су толико варварства унели у ратну борбу, како то историја човечанства још забележила није. И ма колика да је одређена ратна отштета, њоме се никад не може накнадити оно, што су Немци учинили. Нема на свету тога блага и злата, којим би се могли накнадити сви они материјални губитци и моралне штете прошлога рата. Узалуд покушава Немачка сада да изазове самилост у увиђавност према себи. Антанта нити хоће нити сме да падне у неку сентименталност, осећајност и да опрости Немачкој. Немачка мора бити кажњена и то не само новчано, него и на други начин. Антанта ако хоће да обезбеди мир у Европи и ако хоће да одузме Немачкој средства за реванш, она мора овако поступити, као што је сада поступила. Јер не треба ни тренутак један мислити, да Немачка неће хтети да се свети и да се спрема на реванш. Та, када она већ сада, побеђена и сломљена и као што Немци веле „потпуно исцрпена“ ашикује са совјетском Русијом, шта ће она тек чинити кроз неколико година док се прибере и опорави.

Furor teutonicus, онај историјски припознати бес германски, неће дуго мировати. Тај германски бес вековима је реметио ред и мир у Европи, тај немирни и неподношиви германски дух уништио је већ толико пута словенске државне заједнице и тај германски бес ни сада се неће помирити са својом судбином. Зато је дакле, света дужност антанте, да тај германски бес сузбије и да му онемогући разоран рад и рушење мира у Европи. Немачка пак, нека једанпут за свагда увиди, да је ову казну заслужила и да ову ратну отштету мора платити. **Р.**

Говор г. Марка Трифуновића

министра правде и припреме за Уставотворну Скупштину (на VII. седници Конституанте).

Господо народни посланици! У овој дискусији о изменама и допунама у Привременом Пословнику пало је пуно мисли тачних и правилних, али је, господо, било и врло погрешних. Мени је мило да констатујем, да је већина схватила ствар правилно.

Законом о изборима народних посланика, влади г. Весића стављено је у дужност, да донесе Привремени Пословник за рад у Уставотворној Скупштини. Ту дужност влада је г. Весића испунила. Да она то није урадила, да је она пропустила донети тај Пословник и то онако, како је законом о изборима народних посланика предвиђено у одговору, у споразуму, заједно с одбором, који је радио тај закон, могло би се и требало би се тој влади замерити за све оно изгубљено време, које би се овде утрошило приликом доношења тога Пословника за Уставотворну Скупштину. А да би се, господо, у томе послу врло много изгубило, и да ми ни дан данас с тим послом не бисмо били готови, да бисмо тек сада били на почетку тога посла, ја мислим да то није потребно. Једно овако велико тело, као што је Уставотворна Скупштина, такво тело тешко да би могло да се брзо сложи да донесе Пословник. Ми бисмо изгубили врло много у времену — и угледу, то је једно, а друго: односи политички, који су и иначе прилично заоштрени, у тој дискусији још би се више заоштрили. Ја мислим, да тврдим једну истину, када кажем, да је прошла Влада испунила задатак, који јој је Привремено Народно Представништво поставило и који јој је закон о изборима народних посланика поставио, и у томе погледу, ако јој зато неће да се каже хвала, не могу јој се чинити никакве примедбе и замерке. (Одобравање.)

Господо, овом Привременом Пословнику одмах у самом почетку рада ове Скупштине, прављене су извесне замерке. Замерено је, као да тај Пословник ограничава слободу говора. Замерено је, што је унета заклетва, сматрајући то као нешто излишно и на послетку, чињене су замерке: што није дата некаква друкчија квалификована већина за изгласање Устава од оне квалификоване већине коју овај Пословник предвиђа.

Како су више политичких група те напомене правиле и писмено у виду поднетих предлога учиниле, влада налазећи да је интерес наше државе да излази свима групама на сусрет — у колико то интереси државе налажу — нимало се није опирала, да се одмах изабере одбор, који ће претресати те предлоге у погледу измена у пословнику. И ја, господо, са задовољством могу да констатујем, да су господа у одбору — која су претресала привремени пословник и поднете предлоге — да су та господа примила све начелне ствари, које су у пословнику. Међу те начелне ствари, господо, на прво место долази заклетва. О заклетви постоје два мишљена. Она се посматра са два разна гледишта. Извесне политичке групе, изгледа ми, да сматрају да почетак наше државе треба да се рачуна од онога дана кад Устав буде изгласан и те групе налазе, да овој Скупштини сасвим стоји на вољу, да решава и о форми владавине. Међутим, господо, то не стоји. Заклетва има да покаже, да наша држава већ из раније постоји, и господо, наша држава много раније постоји и од дана избора посланика за Уставотворну Скупштину и од дана састанка Уставотворне Скупштине и од дана изгласања Устава. Заклетва има да покаже континуитет, континуитет који постоји између Краљевине Србије, која је дала огромне жртве за ослобођење и уједињење овога народа. (Бурно одобравање.) Континуитет, као што рекох, између Србије и свега онога, што је после дошло и следовало. Ту, господо долази Крфска декларација и адреса Народног Већа и одговор на адресу Народног Већа; ту долази и беседа Привременом Народн. Представништву, адреса као одговор на ту беседу и целокупан рад у Привременом Народном Представништву (Гласови: Тако је!) Најпосле, господо, изборни закон, на основу кога смо сви ми изабрани. И стојећи на томе становишту да заклетва није формална ствар, него начелна, ми господо, налазимо, да је наш велики национални и државни интерес, да се тај континуитет и овом приликом потврди (Бурно одобравање). Чудновато је, господо, тврдити, као да наша држава тек треба да се роди; међутим, наше је Краљевство већ и међународно признато.

Што се тиче замерке, господо, о квалификованој већини, ја ћу и о томе да проговорим неколико речи. Ни један од господе нард. посланика, који су правили замерке на овај члан пословника, који говори о већини, која је потребна за изгласавање Устава и ако су помињали како је грубо гажење датих обећања и још неке јаке и тешке изразе употребили, ниједан ипак није устао да каже, у чему ја та квалификована већина.

Нико од те господе не рече, где је било предвиђено каква та квалификована већина треба да буде. Колико се, господо, ја у тим стварима разумем, ми имамо једну обичну већину и имамо квалификовану већину. Обична је већина по нашем пословнику, а кад се говори о већини и о квалификованој већини, ми морамо разуме се, обазирати се на наш закон. По нашем пословнику обична је већина 71, јер је кворум 140. Кад у Уставотворној Скупштини имамо 140 посланика, онда наша Скупштина може пуноважно да ради и да решава, и кад за једно решење буде гласало 71 посланик, то је довољан број и тај је предмет изгласан и примљен. Према таквом стању ствари господо, ми бисмо могли да заведемо сем ове обичне већине и једну другу квалифицирану већину. Ми бисмо могли да кажемо, да је према оваковом стању ствари за исгласавање устава потребно да гласа три петине од кворума. То би било 84. Могли би да правимо већу концесију, да кажемо две трећине од кворума, то би било 94. Могли би да кажемо три четвртине од кворума, то би било 105. Видите ли господо то би била квалифицирана већина; да, то би била квалфацирана већина. Ја то господо понављам и подвлачим. Али то би била квалифицирана кворумска већина. Међутим, ми смо у пословнику предвидели за изгласавање устава истинску стварну, реалну квалифицирану већину, а то је половина и један више од целокупног броја изабраних посланика. (Један глас: То се зове апсолутна већина). Кад је реч о релативној већини, онда се говори о апсолутној већини; а кад је реч о квалифицираној већини, онда се говори о обичној већини. (Мин. просв. Свет. Прибичевић: Кажите нам парламенат и конституанту где се друкчије решава. Која је конституанта на свету то примила?)

Оно, што нека господа захтевају за изгласавање Устава две трећине, то господо, није обична квалифицирана већина, то је дупла квалифицирана већина, а нигде немате да је ико од наших политичара обећавао некакву дуплу квалифицирану већину. Нема сумње, господо, да би најбоље и најсретније решење било, кад би могли овај Устав да донесемо једногласно. Ја мислим да би ми сви зато били. Али господо, шта ћете? Имамо левицу, имамо десницу, имамо центар и нисмо се ми распоредили овако случајно, него што смо овако распоредили у Уставотворној Скупштини, што имамо различите мисли и различите погледе на државу и на наш Устав. За то је морала у Пословник да се стави таква одредба, која има да гарантује доношење Устава. (Један глас: Како га радикали и демократе донесу!)

Не, господине, како га радикали и демократе хоће да донесу, него како народ то хоће.

У пажњу финансијској делегацији и г. великом жупану града Новог Сада.

Позната је ствар, да је комисија за одређивање пореза на ратне добитке већ у два маха отпочињала свој рад на томе послу, па обустављала.

Сада је та комисија и по трећи пут отпочела тај свој рад и то пуном паром. Но „пријатељи“ наше младе државе намирисаше тај посао, и да би се извукли од плаћања тога пореза, на брзу руку продадоше имања своја и са тешким милијонима и исправним пасошима у џепу, прелетеше у Мађарску.

Питамо г. великог жупана града Новог Сада, како су та господа могла добити пасоше, кад постоји наредба Министарства Унутрашњих Дела, да нико не може добити пасош за иностранство, док не докаже, да је све порезе па и порез на ратне добитке исплатио.

Да се не мисли да говоримо у ветар ево два факта:

Пре неколико дана одселио се у Мађарску из Новог Сада Ланг, хотелијер на железничкој станици са преко 4.000.000 К. а пре три дана исто је тако отишао и Арпад Бала са више од 3.000.000 К. у џепу. Обадвојица су тај новац стекли за време рата, и ма да нису платили порез на тај свој стечени иметак, ипак су нашли врата, да се и поред изричите забране министарске уклоне из државе наше, не плативши ником ништа.

Како су та господа могла пасоше добити? И ко су та господа, која су им пасош могла израдити, те оштетили на тај начин државу са најмање 500.000 К?

Разуме се да ће и тај мањак платити наши домаћи легални трговци.

Упозорујемо на овај случај финансијску делегацију као и г. великог жупана. Тражимо да се горња ствар испита, те кривци да се према заслузи својој најстрожије казне.

Један члан пописног поверенства за ратне пореве.

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији лист у Војводини.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Питање помоћи Аустрији.

Врховни Савет Савезничких Сила у Паризу има да решава питање помоћи Аустрији. У том погледу још нема никаквих тачних вести о држању појединих великих сила. Но може се претпоставити да ће се Аустрији донекле изаћи у сусрет.

С друге стране, сама Аустрија почиње да води помирљиву политику према оним државама које су постале из бивше Аустро-Угарске. Др. Мајер, аустријски канцелар, састаће се са др. Бенешом и том приликом ће се изразити тежња зближавања са стране Аустрије. Осим тога др. Мајер ће одлучно изразити да хришћанско-социалистичка странка, која је на влади, нема никакве везе са монархистичким покретом и са Хабсбурговцима. Једино наша држава и Мађарска се опиру зближавању Аустрији.

Захтеви Кемал-паше.

Кемал-паша поставио је нове услове за учешће на Лондонској конференцији, где ће се решавати питања Блиског Истока. Кемал-паша тражи да турска влада у Цариграду поднесе оставку, да се призна само Кемалова влада у Ангори и да само њени делегати присуствују конференцији у Лондону. Осим тога ће Кемал обуставити непријатељства у Цилицији против Француза и у Мезопотамији против Енглеза. Говори се да енглески политички кругови нису задовољни са овим условима Кемал-паше.

Ратификација Рапалског Уговора.

У последње време пронеле су се вести као да италијанска влада чини сметње извршењу Рапалског Уговора. Те су вести биле свакако из према нама непријатељског извора, и нису биле истините. Из Рима јављају да је тамо извршена ратификација Рапалског Уговора између нашег представника г. Антонијевића и грофа Сфорце, који су потписали записник. Тиме је потврђен Рапалски Уговор, и он има у најскорије време да се изврши. Обе владе чине већ све потребне кораке да до тога дође. Именоване су комисије које ће на лицу места повући границе, а после тога ће италијанска војска напустити оне крајеве који имају нама да припадну.

Овим актом завршено је доба непријатељства између нас и Италије. У смислу Рапалског Уговора склопиће се сада трговински уговор ради што тешњих економских веза између наше Краљевине и Италије; то значи почетак добрих односа између два народа, који живе на супротним обалама Јадранског Мора, а чији су интереси заједнички.

Сада се тек може видети велики значај Рапалског Уговора, који обема државама даје потребан мир за унутрашње сређивање.

Против одлука Врхов. Савета.

Немачка Влада издала је декларацију против одлука Врховног Савета у Паризу. Ту се вели да Немачка још није позвана на конференцију у Лондон, па према томе не може да се изјасни ни за ни против решења Врховног Савета. Но једно је сигурно: да ће Немачка формулисати своје против-предлоге. И званичне личности и немачки листови изјављују да је немогућно извести одлуке Врховног Савета. „Берлинер Тагблат“ назива конференцију у Паризу — састанком лудака. Вели се да се претерано велика одштета тражи од Немачке, и да се дуго отезало одређивање одштете.

И у Француском парламенту интерпелисаће владу због тог споразума. Но ова интерпелација неће ни мало уздрмати положај владе г. Бријава. Француско јавно мњење, што више, верује да ће услед ових одлучних протеста са Немачке стране сви досадашњи пријатељи Немачке посумњати у мирољубивост Немаца и у њухову добру вољу да изврше Версајски уговор.

Енглески листови, с друге стране, износе какви би били Немци да су они победили: они би били много суровији. Не би поштедели никога, и не би било стварке коју они не би отели из побеђених држава. То су најбоље показали својим дивљачким држањем у окупираним крајевима Пољске, Русије, Француске и Белгије.

Прилике у Совјетској Русији.

— Лењинова душевна болест. — Мирољубива уверавања и ратне припреме. — Промене у совјетском дипломатском телу. — Устанак у Украјини. — Целати су зарадили. — Италија и совјетска Русија. — Конгрес младих комуниста. —

Дописник „Ехо де Пари-а“ саопштава да се Лењин озбиљно разболео од растројства нерава. Тврде да се болест Лењинова појавила као резултат умора од напора а исто тако као последица нервног узбуђења, која су изазвана сукобом са Бухарином и осталим истакнутим комунистима.

Мирољубиве изјаве совјетске владе као што догађаји показују не слажу се са ратним припремама, које изводе совјетске власти у близини западне границе. Према добивеним извештајима на пољској граници завршила се концентрација 7. и 15. црвене армије у Великим Лукама, где се налази штаб западнога фронта. Тај штаб је израдио план наступања у два правца — на Шавли-Кошедари и на Вилну. Осим овога очекује се долазак на пољски фрот осме црвене коњичке дивизије и велика количина артиљерије.

Саопштења о предстојећим променама и премештењима у иностраном представништву совјетске владе стално се одужавају. Поговара се да ће многи агенти берлинскога представништва добити други положај. Глава руске конференције за мир у Хелзингфорсу Берзин биће премештен у Рим на место Водовозова.

„Известија народног комитета“ саопштавају да је црвена војска успела да одбаци устанике од Кијева. Црвена армија заузела је Васиљск јужно од Кијева и води борбе са устаницима около Мотовиловке. По Дњепру ниже Кијева устаници су заузели Капов. У таранчанском и сквирском срезу устаници су образовали своју војску, образујући пукове под командом бивших руских и украјинских официра. У рону Новомосковск Екатеринославске губерније опет су се појавиле банде Махноа.

После извеснога времена затишија, у совјетској Русији отпочиње са новом силом кажњавање. У току друге половине месеца децембра у Москви је били кажњено 118 људи, а у времену од 1. до 10. јануара ове године чрезвичајке су осудиле на смрт 347 лица. Слична се појава види и у Јарославу, Саратову, Самари, Казанији и Курску, где губернска чрезвичајка дејствује према наредбама из Москве и без суда затвара безбројне људе у тамнице или их интернира у концентрационе логоре, а који су требали бити ослобођени.

Према вестима италијанске трговачке банке отвара се огроман кредит за потпомагање спољашне трговине Италије са совјетском Русијом. Према тим саопштењима Италија је продала велику количину аутомобила Азербејџанској влади.

Из Москве јављају: У Ташкенду је одржан други конгрес „црвене младежи“. На конгресу су узели учешће 192 делегата, од којих су две трећине били Муслимани. Већа половина делегата су комунисте.

ПОЛИЦИЈСКА КРОНИКА

Ухваћени криумчари и фалзификатори новчаница.

— Успешан рад наше полиције. — Како су фалзификатори добављали, жигосали и у промет пуштали новчанице од 1 и 2 круне? — Ко је све ухапшен? — Дична гарда. — Истрага још није довршена. — Расправа се очекује скорих дана. — Неки листови поводом овога случаја. — Штета износи око 30 до 40 милијона круна. —

Већ од дужег времена било је како нашој јавности тако и полицији веома сумњиво, да у промету има необично много новчаница од 1 и 2 круне, које су потпуно исправно жигосане, али су нове, као да су јуче изашле из штампе Аустро-Угарске банке. Ствар је била и сувише подозрива, тако да је новосадска полиција отпочела истрагу на најширој основи, која је трајала неколико недеља, али се помоћу неколико наших родољубивих грађана завршила потпуним успехом. Што се истрага, и поред своје компликације ипак доста брзо завршила, може се у првом реду захвалити градском ред. великом капетану г. Јовану *Лакићу*, те г. г. дру Арсену *Милутиновићу*, шефу кривичног оделења и ред. капетану Александру *Ђаковом*. Они су с енергијом и много воље похватали све конце ове препредене преваре, а злочинце похапсили и предали суду. Наши виђени трговци г. г. Данило *Поповић* и Јован *Коларски* такође су много допринели да се истрага успешно доврши.

Фалзификатори су врло препредено и рафинирано радили. Нежигосани новац им је долазио из Мађарске. Један младић, Мађар, доносио је новац из Мађарске у времена, које је био измешао са орасима. На граници му је испало за руком да превари власти и новчанице у Нови Сад донесе. Име младићево у интересу истраге не можемо донети. Исти младић је предавао своју „робу“ Јовану и Јелени *Варшањи*, који су се бринули да новац растуре. Пошто нису имали тако огромна „познанства“ понудили су новац на растуривање Гези *Фају*, младићу, приватном чиновнику, који изгледа да је био трговачки ванредно добро васпитан, јер је наскоро целим послом он диригирао и својој „роби“ нашао сигурне пијаце. Њему је био десна рука Рудолф *Лонгхавер*, трговац, који је ради набавке потребних жигова ступио у везу прво са Рудолфом *Фуксом*, декоративним молером из Новог Сада, који је врло вешто израдио потребан „државни жиг“. Акција се све више ширила, те је Фаји уплео у свој посао и железничког надконтролора Арпада Ладислава *Лачока*, који је публици у маси добацивао новчанице од 1 и 2 круне са лажним жигом. Новац је у пакету носио на железничку станицу бивши ред. наредник Јован *Хеђи*, познати мађарски патријота, који је, када наша управа дође и отпуштен из службе.

Фај и Лонгхавер се на брзо уверише, да је њихов посао врло рентабилан, те настојаваху да створе нове пијаце. Увукоше и благајника Инд.- и Трговачке Банке Јована *Чапо*-а, Шому *Полачека*, чиновника Банке Моротвански и друг, те Фрању *Черни*-а благајник Електричне Централе, који је доцније у недостатку доказа пуштен на слободну ногу. Посао је ишао све сјајније и сјајније, те се „роба“ *донашала из Мађарске већ и сандуцима*. Уплетени су као добављачи новчаница и неки трговци из Баје и Врбаса, које полиција још није ухапсила.

До сада су ухапшена и предати окружном суду ова лица: Геза Фај, приватни чиновник, Ладислав Арпад Лачок благајник Електричне Централе, Јосиф Хеђи, бив. ред. наредник, Јован Варшањи, надничар, ћерка му Јелена Варшањи, Рудолф Лонгхауер, трговац, Рудолф Фукс, Андрија Блетерер, (ови су правили жигове), Јован Чапо, Шома Полачек.

У вези са овом афером ухапшени су још и Игњат *Веинбергер*, и Павле *Енгл*, обркелнери „Слободе“ односно „Беле Лађе“, који поред тога што су дерали госте, нису се устручавали да на овај начин шпекулишу. Два келнера, који су сведочили против Вајнбергера, *отпуштени су сместа из службе*. Њихов шеф Магаричев, Рус, саопштио им је да су отпуштени *на захтев неких гостију*. Полиција је и против њега као јатака повела кривичну истрагу.

Истрага је код државног одветништва још увек у току, те ће се ових дана завршити. Расправа се очекује ових дана. Неки овдашњи а и други листови, донели су вест о овој прљавој афери коментаришући је на разне начине, али су, не знамо да ли намерно или нехотично, нека имена изоставили. Може бити да нису били довољно информисани, а могуће је, а ово је гори случај, да су исти листови из некакве „увиђавности“, прогутали неколико имена.

Ми са своје стране доносимо сва имена и најодлучније жигошемо овај непатријотски и нелојални поступак наведених шпекуланата, који нису презали из личног самољубља ни од последњих подлости и оштетили нашу варош за *неких 30 до 40 милијона круна*. Тако данас неће нико ни на поклон да прими новчанице од 1 и 2 круне, док су исте новчанице у другим војвођанским градовима још у велико у промету.

Очекујемо да ће суд свом строгошћу казнити кривце, те на тај начин одузети вољу осталим сличним спекулативним елементима за сва времена.

ВЕСТИ

— За Топличане и Врањанце. Скупљање прилога у храни и новцу већ је у току. Влада у Београду изашла је новосадском одбору у свему на сусрет. По предвиђеном плану, сва ће *храна* ићи двема железничким пругама, од Сенте (из Баната) и Суботице до Новог Сада, а одавде за Београд и даље. Министар Саобраћаја ставиће вагоне где треба, пошто се потребни јаве новосадском *одбору за Топличане и Врањанце*, а новосадски одбор министру. Министар војни дао је упутство заповедницима војске, да помогну овај рад превозним средствима војничким и давањем војничке пратње за вагоне. У Топличком и Врањском округу примаће храну из вагона нарочити одбор, који стоји у непосредној вези с народним посланицима: Милутином Драговићем и Драганом Бојовићем. Прилози у *новцу* шаљу се овим банкама у Новом Саду: Српској Задружној Банци, Централном Кредитном Заводу и Српској Трговачкој Банци. А од њих слаће се на тамошње новчане заводе. На посао, Војвођани!

Новосађани доносиће са салаша и вароши прилоге у *храни* сад у понедељак, уторак и среду, 7., 8. и 9 фебруара о. г. и пријавиће се с теретом у канцеларији код Ђурице Ракића (Темеринска ул.), а одавде однеће у оближњи магацин. Чланови одбора примаће храну, премериће и увести у табаке.

На посао, Новосађани!

Одбор.

— Парастос Вуку Ст. Караџићу. На молбу Српске Књижевне Задруге Њ. Св. Патријарх српски Димитрије наредио је, да се у уторак 8. фебруара о. г. на дан смрти творца наше нове књижевности, Вука Стефановића Караџића, у свима црквама одрже свечани помени. Стога ће се и у овд. саборној цркви одржати свечан парастос у уторак 8. фебруара о. г. у 10 сати преподне, па се позивају све месне власти и корпорације да би се у што већем броју, а у молитвама за покој душе народног великана, одужили сени Његовој.

— Из Матице Српске. Просветни Одсек Матице Српске највећом готовошћу је прихватио предлог Кола Напредног Женскиња у сврху усредсређења свих просветних настојања у Матици. Тиме је Коло Напредног Женскиња постало Матица Напредних Жена, прва локална посебна Матица, у смислу новог устава. У вези с тим, уписивање наших жена у редовне и у чланове оснивачe траје даље. После успелог предавања г. Федора Никића, уписале су се још и следеће наше жене као чланови оснивачи: гђе Анка Капамација, Јулка Могина, Милева Павловић, Марија Милић, Анђа Јовановић, Јелисавета Котур, Mr. Pharm. Октавија Мирковић, Мара Јовановић, чиновник Обл. Зашт. Деце и гђице: Софија Јовановић учитељица, Марија Михајловић, учитељица, Милка Јовановић студент. У древној Матици се креће јачи један живот.

— Од Трговачко-Занатлијске Коморе у Новом Саду. I. Ставља се интересентима до знања, да Лондонска фирма C. Deyong, располаже великим количинама одела за одрасле и децу, доброг јаког ткања по цени од 25—100 шилинга, које би хтела да извози за нашу Краљевину.

— Уређење католичке цркве. Министарство Вера позвало је све католичке бискупе да поднесу предлоге како би се отпочели преговори са Ватиканом ради уређења католичке цркве у нашој држави.

— Дар. Госп. Коста Чавић из Н. Сада послао је нашем листу за сиромашну децу вароши Н. Сада К 50·— уместо венца на одар пок. Јелкице Зурковић. Новац ћемо отпремити на одређено место.

Политички положај.

— Рад Уставотворног Одбора. — Предлози за устав. — Већина демократа за дводомни систем. — Г. Пашић оздравио. — Веза наших комуниста са совјетском Русијом. —

Брзојавна Агенција „Војводина“.

Београд, 7. фебруара.

Сви политички клубови грозничаво раде на својим нацртима Устава. Уједно се дискутује и владин нацрт Устава. Тако је Народни Клуб већ поднео свој нацрт Уставотворном Одбору преко Дринковића. Овај нацрт се оснива на федералистичком уређењу државе. Тако на пр. уставни нацрт Нар. Клуба иде у слободи штампе тако далеко, да искључује сваку забрану листова. Лист се не може запленити ни у случају да вређа владара. Комунисти су такођер зготовили свој уставни нацрт, који се верно оснива на нацрту Устава совјетске републике.

Демократски клуб још није довршио у свом кругу дискусију око уставног нацрта, пошто се главни чланови клуба, као демократски министри нису већ два дана састајали. Јуче је Љуба Давидовић позвао све дем. министре да у понедељак у ½4 сата дођу на конференцију, која има одлучити о измени извесних чланова. Што се тиче предлога Манојла Сокића, исти потпомажу сви млађи посланици; међутим неки дем. министри као Прибићевић, Драшковић не слажу се с њиме потпуно и држе се већ донесених закључака. У демократском клубу опште уверење влада, да треба увести дводомни систем, јер сенат треба да води контролу над Скупштином.

У политичким круговима се говори да ће се на Уставу врло много и дуго радити. Тврди се, да ће тек концем маја месеца моћи бити завршена дебата о Уставу. Такођер је велика опозиција против владиног нацрта Устава, а мишљења су врло подвојена. Осим тога међу појединим члановима клубова такођер има личних сукоба, који дакако да споре решење ствари.

Данас у понедељак држи министарски Савет у четири сата после подне важну седницу, на којој ће присуствовати и г. Никола Пашић, који је потпуно опоравио.

Данас у 9 сати пре подне одржава Уставотворни одбор своју велику седницу, у сали Скупштине. Ову седницу отвориће др. Миленко Веснић, а наставиће се дискусија о владином нацту Устава. Тада ће и комунисте предати свој устав по обрасцу совјетског устава.

Поуздано се сазнаје, да је влада дошла до нових открића у погледу комунистичке акције. Комунисти одржавају везу са Петроградом и Москвом, а побринуће се да ометну сваку акцију која би у пролеће, приликом бољшевичке офанзиве, ишла против совјетске Русије.

Брзојави.

(Брзојавна Агенција „Војводина“ Нови Сад.)

Општински избори у Београду.

Београд, 7. фебруара. Коначно је постигнут споразум између радикала и демократа у погледу заједничког кандидовања приликом општинских избора у Београду. За председника биће кандидован Добра Митровић, адвокат, радикал, а за потпредседника Добра Пајовић, демократа. Избори се одржавају 7. марта.

Привредни савет.

Београд, 7. фебруара. Привредни савет је завршио своје конференције и сада спрема да поднесе министарском савету своје одлуке на одобрење. Решена су важна извозна и увозна питања. Између осталога забрањен је извоз пшенице, оваца, јечма, вуне, сирове коже итд.

Разграничење са Аустријом.

Београд, 7. фебруара. Комисија за разграничавање наше и аустријске границе завршила је свој рад. Она сада има да поднесе извештај о своме раду својим надлежним властима.

Конференција новинара у Загребу.

Београд, 7. фебруара. Јуче је у Загребу одржана конференција новинара из Београда, Загреба, Љубљане и Сарајева. На овој конференцији имао се споразумно одредити дан конгреса југословенских новинара. Међутим ово се није могло постићи. Највећа тешкоћа лежи у томе, што конгрес треба да буде одржан у Београду, а Београд нема довољно места за толике новинаре, биће их око 300 на броју. Конференција се разишла с тиме, да ће се накнадно установити дан конгреса.

Београдска берза.

Београд, 7. фебруара. У последње време београдска јавност је просто изненађена због несређености на берзи. Динар час скаче, а час опет пада. Финансијски кругови тврде да је томе крива неисправна спекулација, те да ће томе моћи доскочити само енергична акција министра финансија, који ће морати предузети најстрожије мере, да се спекулације спрече, и створи здраво стање.

— Из седнице Управног Одбора Обласног Савеза Добровољаца за Срем, Бачку и Барању у Новом Саду 29. јануара о. г. По извештају секретара добровољци су постигли своја бенефиција у свима месним организацијама. Земљу су добили и Солунци и Добруџани. Само у Новом Саду и Паланци нису још добили Добруџани; али по извештају жуп. агр. уреда у Н. Саду дознајемо, да ће се и овима ускоро доделити земља. Стање благајне је у готовом 24.691 круна. — Припрема се све око оснивања Агр. заједнице у Н. Саду, а затим ће се отпочети оснивање по свима месним организацијама добровољачким, које спадају у делокруг овога Савеза. Чим се набаве правила и сва упутства од мин. за агр. реформу, упутиће се чиновник Савеза, да обиђе све месне организације у сврху добровољачке статистике а уједно за оснивање аграрних заједница. Истодобно ће се дати информације и о народној одбрани. У овоме питању ниједна управа месних организација нека не предузима ништа, ако то буде долазило ма с које друге стране а не преко Савеза. Само на путем овога Савеза дата обавештења могу месне оргаоизације предузимати акцију. Рад око оснивања Народне Одбране је у пуном јеку, а у рукама најагилнијих људи у Н. Саду, где и овај Савез има видну улогу. — Када сви припремни радови буду приведени крају, позваће се и месне добр. организације на своју дужност према отаџбини. Моле се све месне организације, које нису до данас задоста одговориле својој чланској дужности, да то што пре учине и уплате своје дугове. — Управа.

— **Исправак.** У 27. броју нашега листа у огласу г. Милана Ивковића стоји: „Књижара и *творница* хартије“, а треба да стоји. „Књижара и *трговина* хартије“, што овим исправљамо.

— **Банкет др. А. Трумбића** приређује грађанство Н. Сада данас у ½9 сати увече у Липи.

Јавна говорница.

Манастир Пакра.

Још од укинућа радикалске манастирске уредбе са имањем овог манастира, преко хиљаду јутара поседа, врло се несавесно управљало. Манастир је због тога и сада још изврнут руглу и срамоти. Зар се не може наћи у Фрушкој Гори способан и достојан калуђер за управитеља истог манастира, кад га већ нема у Пакрачкој дијецези? Зар се не би могао наћи за ово српско народно-црквено добро један Србин, ма и цивил био, који би као економ-стручњак из овог великог поседа црпео одговарајући доходак. Заиста је жалосно, да манастир са толиким поседом никакав доходак нема.

Где су наши одбори обични и „Врховни“, да начине овде мало реда да се овај наш манастир, овде у Славонији дигне и да послужи својој светој цељи?

Србин из околине.

ДОПИСИ.

Јављају нам из Черевића: И код нас је почела акција око скупљања прилога у храни и новцу за брачу топличког и врањског округа. За идућу недељу сазвана је скупштина целог села, на којој ће се образовати одбор, који ће одмах почети купити прилоге и што пре послати у Београд, на посланике тих округа.

Срп. православна црквена општина наша имала је јуче своју скупштину, на којој је закључено, да се на св. Три Јерарха, после св. службе божје одржи парастос великом нашем херoју, војводи Мишићу. На парастосу ће говорити наш г. парох Душан Поповић о раду великог покојника и значају његовога рада за наше ослобођење и уједињење.

На истој црквен. скупштини једногласно је изабран за председника црквен. општине наше, наш г. парох Душан Поповић. Честитамо му на овом заслуженом народном поверењу.

Черевићанин.

ПРИВРЕДА.

Пре кратког времена основано је у Дубровнику Трговачко-Привредничко Удружење које ће протезати свој делокруг на подручје Трговачке-обртничке коморе за Дубровник и Котор.

Циљ је друштва: унапређивати сталешке интересе. У ту сврху друштво је овлаштено, да приређује струковна предавања, научне течајеве, да издаје струковне књиге и листове, да утемељи читаоницу и књижницу, да приређује изложбе обртничких производа, да установљује закладе и друге струковне установе, да гаји солидарност са другим струковним друштвима, нарочито да припомаже влади и трговачкој комори у питањима која засецају у сталешке интересе и друго.

Сваки члан плаћа једном за увек уписнину од 10 динара, а плаћају чланарину: редовни чланови по 3 динара, подупирући по 10 динара месечно, а утемељитељи динара 600 једном за увек.

ПОЗОРИШТЕ

— **Репертоар** Срп. Нар. Позоришта *за седмицу од 7.—13. фебруара.* Понедељак: *Тоска;* Марија Каварадоси пева, као гост, г. Армиди, први тенориста београдске опере. — Уторак: првипут, у обновљеном нашем позоришту, *Доларска Принцеза,* популарна оперета Леона Фала. У главним улогама гђце: Левова, Јоцићева, Оливијери, Тодосићка и г. г. Кранчевић, Клеменчић, Динић, Нуколић, Вебле и целокупан ансамбл. У оперети, као уметак, игра *Американску игру* гђица Ваљина примабалерина и г. Клеменчић. — Среда: *Хеда Габлер*, Ибзенова драма, играна у овој сезони само једанпут, са гђом *Маријом Вера,* у насловној улози, и гђицом *Надом Ворни* у улози Те-е Елвстед као гошћама. — Четвртак: премијера изврсне комедије Петра Петровића (Пеције): *Пљусак,* која је имала толико успеха скоро на свим југословенским позорницама. Главне улоге имају гђе: Рајчићка, Тодосићка, Виловчевица, Васиљевићка и Матејићка и г. г. Сотировић, Николић и Виловац. Ово је прва представа у претплати (А 1.) — Петак: представа за ђаке у ½5 *Хеј Словени и Шоља теја*; увече, ван претплате, *Доларска Принцеза.* — Субота: (празник Три Јерарх:) две представе: у 3 по подне: *Сеоска Лола,* у 8 у вече: *Намерник* романтични драмолет у 1 чину од Копеа, после тога *Балетни дивертисман.* — Недеља: у 3 по подне Нушићева најпопуларнија комедија *Свет,* у 8 у вече: *Граничари.*

Одговор „Слободи“.

„Слобода“ у своме 6. броју о. г. у чланку под насловом „Више светлости“ нападајући г. Ђоку Дунђерског због деобе земље на његовом спахилуку Камендину, вели између осталога: да је г. Дунђерском успело да „запуши уста“ јавним гласилима (дакле и „Застави“), јер сам бајаги ја, и ако одговорни уредник „Заставе“, узгред и васпитач његове деце.

На ову „тврдњу“ Слободина чланописца имам да приметим само оволико: опште је познато да г. Ђока Дунђерски није ожењен и да нема деце. Према томе дакле, не могу ни ја бити васпитач његове деце.

Држим да уз ово не треба никакав коментар.

Трива Милитар.

Управник: **Јаша Томић.**
Уредник: **Јанко Перић.**
Одговорни уредник: **Трива Милитар.**

ШТАМПАРСКОМ ПОДУЗЕЋУ „ЗАСТАВА“ Д. Д.
(ОДЕЛЕЊЕ СЛАГАЧКО)
потребан је
УЧЕНИК.
Дотични да је набршио 14 година и да има бар два разреда средње школе.

70 јутара добре оранице
са зградама на продају у Срему, срез Ст. Пазова. Ближе извешће **Сава Јаковљевић,** трговац, **Нови Сад,** Темеринска ул. бр. 57. 49 7—8

ПРЕПОРУЧУЈЕМ БЕРМЕТ
изврстан квалитет. **Петар Костић,** **Сремски Карловци.** 2 11—15

Јеврем Мирковић из Шида
имаде на продају 200 комада багрема
ове зиме сечени, од 6, а већина 8 метери дужине, за подизање хмељаре или за коларе.
218 2—2

Више АУТА
за путнике и теретна, машине и алати због напуштања радионице и гараже
врло јевтино
на продају. **Балкан-Баковски,** Нови Сад, Железничка улица 16.
9—24 Телефон 79. 117

Огпас.

Ради великог повишења порезе на возне карте, приморани смо дозволом Град. Савета повисити цене возним картама и то:

Карта за једну зону са 1 К на ½ динара, а друге на 1 динар.

Исто тако ћемо у сразмеру повисити и претплатне карте.

Уместо ситног новца издаване карте ће важити до 10. о. м.

С поштовањем:

Новосадско Електрично д. д.
Деловодство.

239 1—1

Књижара и трговина хартије Милана Ивковића Н. Сад

потребује шегрта

из боље куће. Целу обскрбу има код мене осим одела. 225 1—2

Потребан вртар

Стручњак за парк и повртарство, а првенство који се разумеју у раду око пчела са ђерсоновим кошницама. Понуда слати на **Иг. Баклоки и Синови Београд.** 241 1—3

ИМАМ НА ДОБРОМ МЕСТУ ЛОКАЛ,

тражим ортака за **трафику,** који има дозволу. — Упитати у администрацији „Заставе“. 234 1—1

Продајем две куће

на пијаци у Митровици. Једна је на спрат и у њој се налази кафана „Балкан“ те се продаје заједно са инвентаром, а у другој је пекарница. Обратити се на власника куће у кафани „Балкан“ у Митровици. 230 1—3

Енглеска учитељица

енглеског језика тражи меблирану собу за новац или да поучава енглески. Адресу оставити у трговини г. Стефановића. 229 1-1

Кућа у Новом Саду

из слободне руке на продају. Упитати код

Српске Трговачке Банке Н. Сад.

231 1—3

НЕМАЧКУ КАМЕНУ СО

самлевену нуди врло јефтино Кердић д. д. Загреб франко вагон Нови Сад. —

Српска Трговачка Банка, Н. Сад

232 1—6

Ових дана приспело нам је велики избор женских

ШЕШИРА

модела париских, берлинских и бечких, као и накита (Aufputz) за исте, што препоручујемо нашим :-: штов. муштеријама. :-:

Хилда Гајгер

Нови Сад, Краља Петра ул. 29.

236 1—3

ПРОДАЈЕ СЕ

у Београду један **елеватор за вршалице** у добром стању са припадајућим деловима. — Ради прегледа и погодбе обратити се на инжињера **М. Т. Миливојевића,** Београд (Дринчићева улица 13). 227 1—3

Доброг 235 1—1

ковачког и машинског угља

на велико и мало продаје

Ђура Дорословачки

гвожђарска трговина **Стари Бечеј,** (Бачка).

Кућа на продају

у Петроварадину Гундулићева ул. 145. број. Упитати власника **Стјепана Антолића** у истој кући. 208 2—2

ЛОЖАЧ,

испитани чувар машине, тражи се одмах. **Браћа Кенигштетлер д. д.** 238 1—1

Требамо једног вештог

ПУТНИКА

колонијалне струке

Кириловић и Саздановић

стов. колон. робе и јужног воћа

Нови Сад, Змај Јовановић ул. 6.

143 1—3

Кућа на продају

из слободне руке у Каменици у којој постоји гостиона и месарница, на самој пијаци, са једном великом салом и једном мањом, једном собом, кухињом и осталим нужгредним зградама као и са великим подрумом. — Даље 50 хекти прима ризлинга од 1918. год., 100 хекти различита вина од 1919. год., 170 хекти од 1920., 500 литара чисте комовице.

Упитати у админ. „Заставе“.

190 3—3

АНИЛИНСКЕ БОЈЕ

за вуну, памук, полувуну, свилу, кудељу, коже и друге употребе

одличне предратне квалоће

од фабрика боја Фридр. Бајер и Ко.

из **Леверкузена, Немачка** добила је и продаје најјефтиније

трговина боја и стакла за прозоре

БЛАГОЈЕ СТ. ДИНИЋА

Телефон бр. 366. **БЕОГРАД** Теразије бр. 9.

221 1—10

ТЕЛЕФОН 350. ТЕЛЕФОН 350.

Шине за кола, Винтерове осовине, обруча, гвожђа и разно гвожђе за окивање кола, ланце за шараге, плугова, раоника, калаисаног посуђа, димензионплеха ½, 1, 1½, 2 мм. 1 кг 26·— К, куп преко 50 кг. 1 кг К 24·—. Црног dach и šlossplеha, бели цинк и цинкованог плеха, разног окова за намештај и грађевине. А осим тога разне гвожђарске робе у великом избору по најјефтинијој цени добити се може код

ЈУЛИЈЕ КУСЛИ

гвожђарска трговина

Нови Сад, Темеринска 8.

214 2—22

Немачку самлевену „Прима“

ГРУБУ СО

157 у свима количинама пошиљке нуде најјевтиније у беспрекорним новим текстилним џакуљицама 6—16

Браћа Офнер, Нови Сад

агентура и комисиона радња. Телефон 327.

Тражим

гвожђарског помоћника

који је стар преко 23 год. са знањем мађарског или немачког језика, понуде са фикс платом на фирму

3—3 209 **Антон К. Тот, Нови Сад.**

КАРБИТ

крупан у већим количинама може се добити код

Робног Одељења

135 7—10 **Банке Војводине д. д. Нови Сад.**

Нудимо данас у **Загреб приспелих** промптно ухватових

3 вагона гарантирано 130%-ног

америчког лужног камена (Aetznatron)

у жељезним барилама (Trommeln) по Са 300 кг. у целим вагонима или у мањим партијама. Упитати у **Загребу** код Николе Фрекштадта, равнатеља „Оријента“ кемичког, индустријалног и трговачког д. д., Хотел Росјал, соба број 2.

у **Новом Саду** код Јосипа Цинера, Дунавска ул. 9., заступника „Ориент“ кемичког, индустријалног и трговачког д. д.

222 1—2

МАНУФАКТУРНА РАДЊА НА ВЕЛИКО

МЕСАРОВИЋ и ПАВЛОВИЋ

у БЕОГРАДУ, Краља Петра ул. бр. 21.

Добила је огроман избор све пролетње робе, као: **цмцева, зефира, инлета, батиста, мола, делина, панаме, тобралка, сатина, разних летњих мовитета, штофова за женско и мушко одело, разна платна за кошуље, гаће и креветски веш и т. д.** 188 2—3

Цене су знатно спуштене.

ТРГОВЦИМА!

ИМАМО НА СТОВАРИШТУ РАЗНУ РОБУ НА ВЕЛИКО:

ГВОЖЂАРСКА РОБА:

Винтерове осовине, поцинкованог плеха, потковица, емаљираног посуђа, ашова, лопата, будака, дрљача и остале у ту струку спадајуће робе. — Штедњака, (шпархета) рернова, цеви за дим, вентилатора за димњаке и друго.

РАЗНИХ МАШИНА:

за шивење, за крупљење, за чишћење раже, за прање и друго.

СТАКЛАРСКЕ РОБЕ:

Стакло за прозоре, стакла за лампу од 3—11, чаша мањих и већих, посуђа и друго.

ТАМЈАНА I. КАКВОЋЕ:

разашиљемо у поштанским омотима и препоручујемо црквеним општинама.

КОЛОНИЈАЛНЕ РОБЕ:

бибера црна крупна, паприке слатке и љуте, соли румунске ситне и у камену. Коломасти, товоте масти, машинског уља.

Ловачких патрона калибера 12, 16 и 20. — Кровне хартије (Dachpappe).

ТЕЛЕФОН 1—56. ТЕЛЕФОН 1—56.

РОБНО ОДЕЛЕЊЕ БАНКЕ ВОЈВОДИНЕ Д. Д. Н. САД.

8 8—10

Штампарско подузеће „Застава“ д. д. 77—921.